

Randi Vingerhagen
Journalist og kommentator i
Stavanger Aftenblad

Omsorgen for de lettskremte

Her om dagen fikk jeg høre om en diskusjon blant noen medisinstudenter om at helsetoff på Internett burde forbys. Stemningen var ikke entydig, men forståelsen for et forbud var til stede. Dette fordi folk flest ikke har forutsetninger for å forstå hva de leser – og derved blir så skremte.

Jeg trakk på smilebåndet og tenkte at diskusjonen var søt og ungdommelig umoden. Inntil jeg snakket med noen godt voksne utøvere av faget, og fikk omtrent dette svaret: Ja, nei, jo, jo, det ville vel bli vanskelig å forby helsetoff på Internett, men det ville nok være en fordel for mange pasienter ikke å lese seg opp på egen sykdom. Det er lite kunnskap om kropp og helse blant folk flest, og derfor blir folk skremte.

En historietime fra gymnasen rinner meg i hu. Vi lærte om argumentene fra prestehold da Bibelen ble oversatt fra latin/gresk/hebraisk til de språk folk flest forstod. Fra kirkehold ble det hevdet at folk flest ikke hadde forutsetninger for å forstå hva de leste, de kunne komme til å fortolke Ordet feil – og de kunne bli skremte.

Senere fikk vi sikre utsagn fra faglig, kompetent hold om at kvinner måtte nektes adgang til universitetene fordi deres hjerner ville sprenges av boklig lærdom. Det måtte lyde skremmende for folk flest. Når dette så ble koblet sammen med den medisinske fagkunnskap om at kvinners livmorer vandret rundt i kroppen og sendte giftige gasser til hjernen, så kan vi jo bare være takknemlig for at fagfolkene forhindret de mange tragiske kvinneliv ved ikke å utsette deres hjerner for en påkjenning som kunnskap ville bety.

Jeg husker, også det fra gymnastiden, at embetsmannsstaten ble avvirket i 1884 da parlamentarismen ble innført. I tillegg tilser min journalistiske erfaring at folk flest som oppsøker meg, ikke er redde for informasjon, men er redde fordi de har mangel på informasjon fra sine leger om deres sykdom eller påståtte sykdom.

Selvsagt kan noen bli skremte, og selvsagt vet jeg at syke mennesker, eller innbilt syke mennesker, ofte har et informasjonsbehov som langt overstiger det leger har tid, kapasitet eller kunnskap til.

Likevel lyser min journalistiske varsel-lampe. Min erfaring er at ofte når leger ønsker å oppnå noe, holdes pasientenes tarv opp som et kledelig forkle foran de reelle argumentene. Den tilsynelatende omsorgen som ligger i å skulle verne folk flest fra å bli skremt av informasjon på nettet, er det vanskelig å angripe.

Men kanskje flere enn lettskremte folk flest er redde, for eksempel enkeltleger som blir stilt overfor pasienter som har lest seg opp på egen sykdom og stiller spørsmål som avdekker at den medisinske fagkunnskapen har sine grenser, og at leger må erkjenne at det vi i dag vet, er så lite mot det vi så gjerne skulle visst? Slikt kan være svært skremmende.

Jeg har latt meg fortelle fra kompetent hold at god egenomsorg er bra for helsen. Kanskje er monopolisering av fagstoff god egenomsorg for lettskremte fagfolk som drømmer seg tilbake til embetsmannsstaten.

Kunsten å være lege ...

«Det er omveiene og
forsinkelsene og sidesporene
som beriker ens liv.»

Nils Kjær

I neste nummer:

- Etikk og ny medisinsk teknologi
- Intrakraniale svulster
- Operasjon mot rødming og håndsvette
- Pasientklager etter kirurgi